

Dvakrát a dost'!

Dňa 31. mája 2017 bola mnohým matičiarom doručená emailová správa od predsedu Matice slovenskej Mariána Tkáča, v ktorej oznámil, že na tohtoročnom valnom zhromaždení sa aj po tretíkrát bude uchádzať o funkciu predsedu Matice slovenskej.

Vyhlasenie M. Tkáča o kandidovaní na funkciu predsedu prijali viacerí členovia a funkcionári Matice slovenskej so značným prekvapením a znepokojením. Na Valnom zhromaždení Matice slovenskej v roku 2010 totiž predstavil Marián Tkáč svoj 23-bodový „národný program“. Jedným z jeho záväzných sľubov, ktoré dal delegátom bolo, že na rozdiel od svojho predchodcu, Jozefa Markuša, voči ktorému sa veľmi ostro vymedzoval, bude vo funkcii predsedu Matice slovenskej maximálne len dve za sebou nasledujúce funkčné obdobia. „Ja nie som ako Markuš!“, burácal Tkáč na valnom zhromaždení a pred delegátmi valného zhromaždenia sa zaprisahával, že pri voľbe predsedu zavedie v Matici slovenskej novú kultúru, ktorú definoval zásadou: „dvakrát a dost'!“

V súčasnosti, po uplynutí dvoch funkčných období predsedu Matice slovenskej, s prekvapením zisťujeme, že M. Tkáč sa opäť prejavil ako nedôveryhodný človek. Znovu sa pokúša podviesť delegátov valného zhromaždenia, tak, ako to urobil aj na nasledujúcom Valnom zhromaždení v roku 2013 v súvislosti so svojim sľubom, že v prípade svojho zvolenia do funkcie predsedu MS sa vzdá nároku na plat. Marián Tkáč pritom porušil nielen svoj sľub, ale aj uznesenie valného zhromaždenia, ktoré zakotvilo do svojich záverov tento jeho verejný záväzok.

Dve funkčné obdobia predsedu MS Mariána Tkáča (2010-2017) boli sprevádzané predovšetkým nespočetnými verejnými škandálmi a kauzami, ktoré v nebývalej miere poškodili meno Matice slovenskej. Za funkčné obdobie žiadneho zo svojich predsedov nezažila Matica slovenská toľko škandálov, ako ich musela pretrpieť za dve funkčné obdobia M. Tkáča. Matica slovenská stratila v súčasnosti svoju spoločenskú prestíž a stala sa nedôveryhodnou inštitúciou.

Pre neschopnosť vedenia Matice slovenskej pritiahnuť občanov na matičné augustové slávnosti, ktoré majú viac ako storočnú tradíciu a vždy sa spájali aj s organizovaním valných zhromaždení, zmenilo vedenie MS povestné martinské augustové slávnosti na akési „pochôdzkové divadlo“ po slovenských jarmokoch, vinobraniach, dožinkách. Tradičnú celonárodnú, augustovú púť do Martina zamenil pán Tkáč za vlastnú sebaaprezentáciu na slovenských jarmokoch. Tento fakt najlepšie vystihuje celkovú biedu, v akej sa nachádza súčasná Matica slovenská.

Výbor Matice slovenskej, pre nesúhlas so spôsobom vedenia našej celonárodnej inštitúcie, postupne opustili predstavitelia slovenskej inteligencie a verejného života. Na absolútne zlyhanie pána Tkáča vo funkcii predsedu boli nakoniec nútení reagovať aj jeho dvaja blízki spolupracovníci (Drahošlav Machala a Jozef Šimonovič), ktorí sa vo veľkej miere zaslúžili o jeho zvolenie do predsedníckej funkcie. Obaja sa verejne dištancovali od Tkáčových nedemokratických a nekvalifikovaných metód riadenia Matice slovenskej. Predseda Tkáč dostal Maticu slovenskú do hlbokej morálnej krízy a úplne zlyhal aj ako ekonóm. V dostatočnej miere preukázal svoju neschopnosť a nekompetentnosť viesť Maticu slovenskú. V dôsledku svojho zlyhania vo funkcii predsedu začal pán Tkáč ohrozovať aj pozície tých, ktorí ho predtým vehementne podporovali. To bol hlavný dôvod, prečo v roku 2014 časť vedenia Matice slovenskej (prvý podpredseda Jozef Šimonovič, správca Maroš

Smolec a druhý podpredseda Marián Gešper) sa dohodla s M. Tkáčom, aby podpísal dohodu o odovzdaní časti kompetencií predsedu Matice slovenskej, ktoré si následne rozdelili. Uvedenému triumvirátu, ktorý si medzi sebou rozdelil časť kompetencií predsedu Matice slovenskej, však vôbec nešlo o zbavenie neschopného Tkáča funkcie predsedu. Uzavretou dohodou sa usilovali predovšetkým prekryť Tkáčove finančné a ekonomické prešľapy a rozhodli sa formálne ho podržať vo funkcii. Neboli si totiž istí, či s odvolaním Tkáča neprídu aj oni o svoje funkcie. Z obavy o svoje atraktívne posty odmietli podporiť výzvu štyroch krajských rád MS (Košice, Nitra, Banská Bystrica a Žilina) na zvolanie mimoriadneho valného zhromaždenia, ktoré malo situáciu riešiť.

Člen predsedníctva MS Drahoš Machala dôrazne upozorňoval matičiarov na zlyhanie predsedu Tkáča, na jeho úplnú neschopnosť viesť kolektív, absenciu sebakritiky, chorobnú podozrievavosť, ako aj na jeho neschopnosť prijímať akúkoľvek kritiku. (Celé znenie listu je na webe obrodenamatica.sk.) „Najťažšie je moje zistenie, že Marián Tkáč uveril, aj sa postavil do pozície, že jeho pôsobenie v Matici slovenskej nie je poslanie, ale priam predurčenie. Celkom vážne si o sebe myslí, že ho pre tento post vybrala nejaká vyššia moc, vlastne sám Pán Boh. A to už hraničí so schopnosťou vôbec vnímať realitu okolo seba“. D. Machala opodstatnene konštatoval, že predseda Tkáč nepriniesol za svoje funkčné obdobie absolútne nič do Matice slovenskej a vytýkal mu jeho zavádzanie matičiarov: „Cestovanie po Slovensku nie je nijaká záslužná práca, ak iba rozdávaš sľuby miestnym odborom a nevieš ich nijakými konkrétnymi skutkami naplniť. ... Ty sa chodíš po Slovensku najmä sebaaprezentovať“. Bývalý prvý podpredseda, Jozef Šimonovič, vyzval predsedu Tkáča, aby zhodnotil svoje účinkovanie v Matici slovenskej. Tkáčova odpoveď na túto požiadavku bola – zásadne nie! Nakoniec sa pán Šimonovič vzdal funkcie prvého podpredsedu, podobne ako mnohí iní a odišiel z Výboru Matice slovenskej.

Pre Mariána Tkáča je príznačné, že ani za dve funkčné obdobia (2010-2017) nebol schopný splniť svoj „národný program“ z roku 2010 plný demagogických sľubov. Matica slovenská pod jeho vedením nebola schopná ani za sedem rokov vypracovať a predložiť slovenskej verejnosti na verejnú diskusiu svoj nový, moderný program. Sedem rokov nie je Matica slovenská schopná nájsť si svoje miesto v slovenskej spoločnosti. Všeobecnú pozornosť verejnosti upútava v poslednom čase jedine nespočetnými kauzami a predovšetkým škandalóznym spájaním svojich kultúrno-spoločenských aktivít s extrémistickými silami a skupinami. Minister kultúry Marek Maďarič dôrazne upozornil matičiarov, že súčasná Matica „za posledné roky premrháva príležitosť byť akceptovanou inštitúciou, ktorá si nájde svoje miesto v 21. storočí. ... **ten, kto nastúpi po súčasnom vedení bude mať možno poslednú príležitosť presvedčiť verejnosť aj politické strany o zmysluplnosti Matice slovenskej, o tom, či má štát Maticu finančne podporovať**“. Vedenie Matice slovenskej reprezentované predsedom Tkáčom, nie je totiž akceptovateľné pre slovenskú verejnosť. Maticu slovenskú dostalo do situácie, v akej ešte nikdy vo svojej histórii nebola – vo všeobecnosti sa stala na Slovensku neprijateľnou inštitúciou nielen pre štandardné politické strany, ale aj pre verejnoprávne médiá, akademické pracoviská, vysoké školy.

Tretia voľba kontroverzného Tkáča do funkcie predsedu Matice slovenskej bude pravdepodobne znamenať nielen ukončenie štátnych finančných dotácií pre Maticu slovenskú, ale aj jej definitívne vytlačenie na perifériu spoločenského života. S vedením Matice slovenskej, na čele s neschopným Tkáčom, nebude nikto rokovať. Celkový zmysel „existencie“ Matice slovenskej bude spočívať len na uspokojovaní finančných nárokov jej vedenia, pokiaľ nevyschne prívod peňazí z Neografie a. s.

Členov Matice slovenskej a delegátov valného zhromaždenia chcem upozorniť, aby miestne, vedecké a záujmové odbory MS a odbory Mladej Matice, pokiaľ im záleží na osude Matice slovenskej, nenavrholi do funkcie nikoho zo súčasného vedenia, chcem požiadať, aby delegáti valného zhromaždenia veľmi starostlivo zvážili, komu dajú na valnom zhromaždení svoj hlas. Matica slovenská je na historickej križovatke. Jej osud je predovšetkým v ich rukách. Jedine od nich závisí, či sa Matica slovenská vráti k svojmu pôvodnému poslaniu – byť „jednotou milovníkov národa a života slovenského“ – alebo jej osud bude definitívne spečatený.

PhDr. Eva Garajová, členka Výboru Matice slovenskej